

Sökes: Tydlighet i tron Finnes: Liv i mångfald

I en krönika i Expressen i februari kritiserar Joel Halldorf Svenska kyrkans präster för att vara vaga i sin tro. Nina Edgardh menar att alla svenska trossamfund i dag står inför en utmaning i hur kristen tro ska gestaltas. Det gäller inte endast Svenska kyrkan och dess präster.

”**H**ur är man en god präst i ett senmodernt och i hög grad sekulariserat samhälle som har svårt för auktoriteter?” Det frågar debattören, tillika professorn i kyrkohistoria, Joel Halldorf, i en krönika i Expressen den 8 februari. Halldorf kritiserar Svenska kyrkans präster för att vara vaga om sin tro. Präster vill hellre vara medvandrar än visa hur kristen tro ska gestaltas, menar han. Artikelns tillspetsade och delvis raljanta formuleringar var ensidigt riktade mot Svenska kyrkans prästerskap. Halldorf har dock modifierat sig efter hand och jag tar därför hans inlägg som inbjudan till en viktig diskussion om hur vi kan gestalta kristen tro idag.

Artikelrubrikens påstående att ”I Svenska kyrkan är det pinsamt att vara för kristen” känner den igen som läst religionshistorikern David Thurfjells tankar om 1900-talets tolkningsstrider om kristen tro. Thurfjell menar att väckelserörelserna, med sitt krav på radikal omvändelse, kom att få tolkningsföreträde till vad ordet ”kristen” skulle betyda. Svenska kyrkan förlorade makten över tolkningen, men behöll å andra sidan majoriteten av de kyrkotillhöriga genom sin förståelse av kristen tro som nära förbunden med det svenska samhällets djupaste värderingar. Som ett resultat tvekar dock många som tillhör Svenska kyrkan idag att kalla sig kristna. De tänker sig att de som kristna måste vara religiösa i bemärkelsen radikalt anorlunda. Däremot vill de tillhöra

kyrkan, eftersom den står för välfärdssamhällets djupaste värderingar, inte minst uttryckta i diakonalt arbete.

När Halldorf skriver fram det han ser som ett alltför räddhågat förhållningssätt till kristen tro menar jag att han dröjer kvar i 1900-talets konflikt-punkter. Alla svenska trossamfund står idag inför utmaningar i att gestalta sin tro. För att ta oss an dessa utmaningar kan vi behöva söka oss bakåt i kyrkornas mångfaldiga historia, men knappast tillbaka till de konflikter som rådde då kyrka och samhälle var så nära förenade att de kunde uppfattas som utbytbara. Det samhället finns inte längre.

Globaliserat och mångreligiöst

Samhället idag kan snarare beskrivas som globaliserat och mångreligiöst. Det är präglad av olika kulturer och religiösa arv, men också av starka avståndstaganden från olika former av gudstro, särskilt om den tar sig alltför tydliga uttryck i klädsel, övertygelse eller livsstil. Detta är en gemensam utmaning för alla trossamfund. Samtidigt lever vi med nya samhälleliga utmaningar som sträcker sig över nationsgränserna. Vi ser en förskräckande tillväxt av anti-demokratiska krafter, säkerhetspolitiska demonstrationer som hotar världsfreden och tvingar människor på flykt, liksom en hetsjakt på ekonomisk tillväxt som hotar det ekologiska system som vi alla lever i och av. Allt detta kallar oss att gemensamt gestalta hopp och

medmänsklighet i bön för hela skapelsen.

Som lärare och forskare har jag de senaste åren slagits av de vittnesbörd jag mött om nytt myllrande liv som växt fram i både Svenska kyrkans och många andra samfunds lokala församlingar och inte sällan i möten mellan dem, liksom i möten mellan vigda ämbetsbärare och människor både med och utan personlig tro. När en våg av flyktingar anlände till Sverige ställde många om sin verksamhet, närmast över en natt. När pandemin gjorde traditionellt församlingsliv omöjligt, var församlingarna beredda att ställa om på nytt, också till ny teknik. Som svar på behov av fördjupning i tron delas praktiker från kyrkornas mångfaldiga traditioner på nya sätt. Samtidigt växer nygamla praktiker fram och får explosionsartad spridning, som Frälsarkransen.

Ett aktuellt uttryck för det livgivande myller jag talar om är också det digitala möte som äger rum just när detta skrivs, på inbjudan av ärkebiskop Antje Jackelén och i regi av programmet En värld av grannar – interreligiös praktik för fred, vars syfte är en fredlig samexistens präglad av social och andlig hållbarhet och försvar av demokratiska grundvärderingar.

Representerar det myller jag talar om vaga eller tydliga sätt att gestalta kristen tro? Vaga i viss mån, därför att det kan vara svårt att se vad som håller mångfalden samman i den egna kyrkan, men också i förhållande till

allmänkyrklig tradition. Där har kyrkorna ett ansvar att jobba med sina strukturer och vi som teologer ett jobb att göra med våra formuleringar. Tydliga är de å andra sidan, därför att myllret representerar något som för de flesta av oss svenskar innebär en radikal omvändelse, nämligen att våga leva vår egen identitet fullt ut i den mångfald som Guds skapelse rymmer, utan att för den skull känna oss hotade av varandra för att vi tror eller tänker olika, eller ser olika ut. Detta innebär en omvändelse från 1900-talets tolkningskonflikter. Verklig mångfald kan inte realiseras vare sig genom enhetssamhällets uppifrån

konstruerade inklusivitet eller genom att peka ut riktningen för andra med hela handen. När vi öppnar oss för mångfalden i den tid vi lever i kan vi däremot få syn på embryon till nya gestaltningar av vad det kan innebära att gestalta kristen tro i det 21:a århundradet.

NINNA EDGARDH

Präst i Svenska kyrkan och
professor emerita i kyrkovetenskap
vid Uppsala universitet

SVENSK
KYRKO
TIDNING

Stöd Svensk Kyrkotidning

Svensk Kyrkotidning granskar kritiskt kyrkolivet och vill verka för öppen debatt och teologisk reflektion.

**Stöd Svensk Kyrkotidning med en gåva till
BG 5634-3379 Swish 123 6481 436**